

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca; ako je ta dan nedelja ali praznik, dan poprej. Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 2 goldinarja.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XVIII.

V Celovcu, 20. septembra 1899.

Štev. 26.

Cesar v Celovcu.

Burno pozdravljen je stopil naš cesar Franc Jožef I. v soboto dne 16. septembra po 14 letih zopet na koroška tla. Prišel je, da si ogleda velike vojaške vaje v obližju Celovca ter se prepriča, da njegova vojska stalno napreduje. Ljudstvo je porabilo to priliko, da svojega vladarja-cesarja udano in pristrčno pozdravlja.

Celovec okinčan.

Marljivo se je gibalo zadnji teden po Celovcu mnogo rok, da dajo mestu praznično obleko. Po ulicah so bili postavljeni visoki drogi z zastavami, zvezani med seboj z dolgimi venci. Po hišah vihrale so zastave, — le malo hiš je bilo brez njih. Mnogo poslopij je bilo okinčanih z zelenjem, podobami, zastavami itd. Posebno lep je bil ta kinč nasproti cesarjevemu gradu v „Burggasse“ in na kolodvorskih ulicah. A tudi po drugih delih mesta je bilo dosti hiš lepo okrašenih; omenimo naj le gostilno „avstrijski cesar“, palači grofa Eggerja in Christalnigga v gosposkih ulicah itd.

Zastave so bile malone vseskozi avstrijske (cesarske) in koroške. Reklo se je, da se je mestnemu županu od merodajne strani naročilo, naj poskrbi za to, da „frankfurtarice“ ne bodo razobešali. Vkljubo temu je baš mesto samo razobesilo na „rotovžu“ in po mnogih trgih „frankfurtarice“, ker brez teh v Celovcu bajne ne sme miniti nobena slavnost in naj je tudi cesarska! Izmed zasebnikov so razobesili frankfurtarice samo razni najbolj prenapeti in zagrizeni nemškonacijski kolodvorje; v obče pa so se frankfurtarice med velikim številom drugih zastav precej poizgubile.

Cesarjev prihod.

Na deželni meji pri Brežah, kamor je dospel dvorni vlak ob 1 uri 40 minut, je cesarja imenom dežele pozdravil najprej dež. predsednik pl. Fraydenegg. Na kolodvorih v Brežah in Glandorfu so pričakovali cesarja tudi zastopniki uradnikov, duhovščina itd. Cesar je na obeh krajih stopil iz voza in sprejel pozdrave navzočih. Slovesno zvenenje in streljanje je tudi drugod pozdravljalo cesarjev vlak.

Točno ob 3. uri so naznanjali mogočni streli, da je cesar dospel na celovski kolodvor. Hkrati

so začeli peti tudi vsi celovski zvonovi. Na kolodvoru, ki je bil primerno okinčan, so se bili že prej zbrali nadvojvodi Rainer, Leopold in Ferdinand, vojaški dostojanstveniki, predstojniki celovških uradov, mil. g. knezoškof, deželni odbor, mestni zastop, plemenitaši in drugi povabljeni gostje.

Ko se je približal dvorni vlak, klicali in pozdravili so ga navzoči z „hoch“- in živio-klici. Najprej je stopil iz voza cesar, za njim nadvojvoda Franc Ferdinand. Deželni predsednik je predstavil cesarju navzoče. Prvi je pozdravil cesarja deželni glavar grof Goëss nekako tako-le:

„Prebivalce koroške navdaja v tem trenutku vesela zavest, da biva njih cesar in kralj v njihovi sredi. Hvaležno in globoko ginjen daje deželni zastop duška tem čutilom. Povod obisku dajo vojaške vaje. A Nj. Veličanstvo bode tudi videlo, da se je dežela resno trudila, ustreči vedno večjim zahtevam deželne kulture in da vedno bolj razvija vse deželne naprave.“

V imenu prebivalstva dežele prosim najudaneje: Nj. Veličanstvo blagovoli iznova sprejeti obljube neomahljive zvestobe, v kateri je koroška dežela zvesto udana posvečeni osebi Vašega Veličanstva, cesarski hiši, obstoju ter časti Avstrije. — Bog ohrani, Bog obvaruj, Bog blagoslovi Vaše Veličanstvo!“

Cesar je odgovoril:

„S srčno zahvalo sprejemam zagotovilo zveste udanosti, izrečeno Mi v imenu prebivalstva Moje ljubljene kronovine Koroške.“

Navdaja Me odkritosrčno veselje, da morem zopet bivati v vaši sredi ter Se osebno morem prepričati o mnogoterem napredku na polju omike. Naj mirno in složno sodelovanje vseh prebivalcev te lepe dežele pospešuje njen uspešen razvoj, kateremu hočem tudi Jaz rad ohraniti svojo vedno skrb.“

Celovski župan Neuner je nagovoril cesarja:

„Jako osrečeno je prebivalstvo glavnega mesta koroške dežele, da more Vaše Veličanstvo po daljšem času zopet videti v svoji sredi in da ima priliko, vzvišenemu vladarju pokazati obče spoštovanje. — Naj Vaše Veličanstvo blagovoli sprejeti čutila

navdušenja in neomahljive zvestobe, ter dovoliti, da kličem v imenu svojih soobčanov: Bog ohrani, Bog obvari Vaše Veličanstvo!“

Cesar je odgovoril:

„Ko sprejemam pozdrav glavnega mesta Celovec, ter zagotovilo zvestobe in udanosti prebivalstva, zagotavljam, da bodem rad bival nekaj dnij med njim ter se prepričal o napredujočem razvoju lepega mesta, katerega nadaljni napredek tudi v bodoče spremljam z vednim blagohotjem in najboljšimi željami.“

Na to je cesar nagovoril knezoškofa in druge gospode in se odpeljal po kolodvorskih ulicah proti cesarskemu gradu. Na ulicah so njegovega prihoda čakale nebrojne množice ljudstva iz mesta in okolice. Požarne brambe so stale ob straneh ter skrbele za red.

Prvi se je vozil župan Neuner, za njim deželni predsednik pl. Fraydenegg. Potem je prišel cesarjev voz. Cesar se je vozil z nadvojvodo Franc Ferdinandom. Množice so ga pozdravljale z živahnimi „hoch“-klici, na mnogih krajih pa je navdušeno donel cesarju v pristrčen pozdrav tudi krepki naš „živio“! Cesar je vidno razveseljen prijazno odzdravljaj na vse strani.

Ob 5. uri je bil na vrtu cesarskega dvora obed, h kateremu so bili poleg vojaških dostojanstvenikov povabljeni tudi: knezoškof, knez Rosenberg, dež. predsednik, deželni glavar, celovski župan in okrajni glavar Mac Nevin.

Razsvetljava in bakljada.

Ko se je zmračilo, začelo se je po mestu živahno gibanje in življenje. Začela se je občna razsvetjava. Nekatere hiše so bile jako lepo razsvetljene, napravljeni so bili umetni ognji in v katerekoli ulico si stopil, bila je lepo razsvetljena. Po ulicah se je gnetilo nebrojno ljudij, ki so razsvetljavo ogledovali.

Ob 1/2 8. uri se je pričela bakljada. Ognjegasci, razna društva itd. so se zbrali na trgu sv. Duha in od tam odkorakala k cesarskemu dvorcu, kjer so pevci zapeli tri koroške in cesarske pesem. Cesar se je pokazal večkrat pri oknu ter se zahvaljeval. Poklicati je dal tudi župana in pevovalce ter se jim je še posebej zahvalil. — Ljudstvo

kot gnezda jastrebov. Res krasen, popolnoma že planinski kraj! Rž je koncem julija še le cvetela, drugega žita pa skoraj ni, tako da ljudje živijo večinoma le ob živinoreji. Na levi od glavnega poslopja pa stoji lična stara kapelica, v kateri se bere za tujce vsako nedeljo maša.

Ko smo se poslavljali od lepega kraja, smo bili vsi enega mnenja, da nam je do sedaj to letovišče Koroško najbolj ugajalo, ker smo bili tako prijazno pogoščeni na domačih tleh.

Jezersko in Kokrska dolina.

Imeli smo pred seboj Jezerski vrh, ki nam je imel nuditi novega užitka za srečne oči. Med planinsko-čistim in svežim vzduhom, med meketom koz in ovac, ki so se pasle na sočnih planinskih tratah, smo po različnih ovinkih dobro ohranjene glavne ceste dospeli na višino prej kot smo mislili. Bili smo veseli in dobre volje, saj nam ni manjkalo k naši sreči ničesar. A začudenji smo zrlili krasen prizor naravnih lepote, ki so se nam odprle na Jezerskem vrhu.

Človeku, dospelemu na višino jezerskega prelaza, se je težko odločiti, na katero stran naj se najprej ozre, ali naprej, ali nazaj. Na obeh straneh se gledajo taki prirodni čari, da se je težko od njih ločiti. Za nami se vidijo vrhovi koroških Karavank, pred nami kipé proti nebu že sneženi mejniki Koroške in Kranjske. Za nami ovira nadaljni pogled v lepe koroške pokrajine hrbet mogočne Pece, pred katero moli svoje golo skalovje v zrak divja Ovšova, ki jo zopet deloma zakriva gorovje, iz katerega se dviga Jezerski vrh! Pod nami pa se vije dolinica in po njej cesta, ob kateri stojé v velikih presledkih kmetske kočé v jako mični legi.

PODLISTEK.

Po slovenskih letoviščih.

(Dalje.)

Železna Kapla je prav prijazen trg, ležeč med dvema hriboma v zatišju. Ulice so dosti široke in čedne. Zrak je ondi čist in čvrst, skoraj da že planinski, vsled česar ima Železna Kapla najlepšo nado, da postane v kratkem sloveče zračno zdravilišče (Luftcurort). Že sedaj je tam dosti letoviščnikov, in v resnici je kraj ugoden, ker ni daleč do Bele, in tudi mogočni Obir je v neposredni bližini, kar vabi sosebno hribolazce.

Kapelčani so čudni ljudje. Ker je tam vsa okolica popolnoma slovenska ter je tudi v trgu samo par rojenih Nemcev, in je torej naš „Mir“ tam prav priljubljen in razširjen, se jezica tamošnjih Nemcev, oziroma nemčurjev, stresa vedno nanj, še bolj pa na one, o katerih vedó, da včasih kaj v njem poročajo o nemških junakih. Ko bi bil v Kapli paša, ki bi Nemce vse ubogal, bi takega reveža moral dati na bastonado. *) A četudi tega ne dosežejo, toliko pa le opravijo z različnimi „deputacijami“, da takega „zločinca“ nikdo ne ščiti in ne zagovarja več, niti tisti ne, ki bi imel za to bratsko ali očetovsko dolžnost. Da bi tudi nas ne dosegla taka usoda, smo hitro oddrli proti Beli.

Bela leži že v onem kotu Koroške, ki sega najdalje v Kranjsko deželo. Zato je tudi ljudstvo

*) Stol, za tiste namenjen, ki imajo dobiti po turški navadi s tanko šibico udarce po golih podplatih!

v okolici zgolj slovensko in tudi občina v uzornih slovenskih rokah. Tudi posestnik krasnega kopališča v Beli voli vedno z našimi močmi, četudi je sam rodom Nemec. Tudi slovenskega jezika se je jako lepo naučil.

Kisli vreleci v Beli so priznani najboljše učinka osobito za malokrvne in mehkužne ljudi, ki jih mora tudi sveži, krepki gozdni zrak popolnoma pokrepčati. Prava slast je bila kopelj v na pol kisli, na pol sladki vodi po dolgi vožnji po prašni in od solnca razbeljeni cesti. Nahajalo pa se je letos toliko letoviščnikov tam, da je bilo težko dobiti prostora. Ker prazen želodec nima pravega smisla za umetne in prirodne lepote, smo se najprej pošteno pokrepili in poživili z dobro jedjo in pijačo. Skrbnjeno je tam za vsakega gosta tako, da bi ne moglo biti bolje, za čisto primerno ceno. Kar nam je pa najbolj ugajalo, je bilo to, da smo se tukaj čutili prvič že domače na domači zemlji, saj je posestnik, gosp. Gros, prav odkrit prijatelj Slovencev. Bil je tako prijazen, da je nam vse razkazal sam in v resnici smo se morali čuditi njegovi bistroumnosti v vsaki posamezni uredbi. Pri največjem kislem vrelec ima slovensko in nemško naznanilo, da sme tam piti vodo vsakdo, kdor le želi. In res je ta voda ena najboljših, kar smo jih kdaj pokusili.

Občudovali smo krasni park, kjer razprostrajo košate svoje veje večstoletne mogočne smreke, med katerimi vodijo lična pota s primerno uvrščenimi glicami. Pod nami šumi bistra Bela, v kateri goji posestnik umetno ukusne postrve, ob nji pa peva žaga v enomer svojo razdevajočo pesem. Onkraj potoka in ceste pa se dviga spet mogočen hrib, na katerem čepé kmetske kočé še visoko,

Zahtevajte po vseh gostilnah „Mir“!

je tu cesarju zopet klicalo „hoch“, a tudi krepki živio-klici so odmevali po ulici. Nacionalcem pa ti klici niso bili všeč in začeli so kričati „heil“, tako, da je „hajlanje“ nekako prevpilo druge klice! Pokazali so se tako pred cesarjem samim v pravi luči! Tudi drugi dan so cesarja, ko se je vozil proti vrbskemu jezeru, po nekod pozdravljali z „hajlanjem“. Delali so to, kakor smo videli, največ nekateri nezreli nemški mladiči, in bila je to brzkone tista slavna „jungmannschaft“, katero vodita in vzgojajeta znani „Schriftleiter“ Lakner, za katerega, kakor vsa znamenja kažejo, še ni prišel „der zahlende Tag“, in dr. Angerer, kateremu se kot c. kr. gimn. učitelju tako vodstvo še posebno podá.

Sv. maša in vsprejemi.

Ko je v soboto minila bakljada, je začel nalezavati dež, po noči je bilo neurje in tudi v nedeljo je hudo lilo. Zjutraj ob 7. uri je bil cesar pri sv. maši v glavni mestni cerkvi sv. Ilje. Občinstvu je bil vstop v cerkev dovoljen le proti vstopnicam. Pri cerkvenih vratih je pričakoval cesarja mil. g. knezoškof s stolnim kapiteljnom in mestno duhovščino. Ob velikem oltarju je bil zanj pripravljen klečalnik. Sv. mašo je daroval g. mestni župnik L. Unterkreuter. Cesar je med sv. mašo ves čas klečal; za njim so bili v klopi že imenovani nadvojvode in v drugih klopi generali in nekateri drugi dostojanstveniki. Po sv. maši si je cesar ogledoval vojaške spomenike in se potem odpeljal, in sicer v odprtem vozu, dasi je močno deževalo.

Potem je cesar sprejemal razna odposlanstva, uradnike itd. Popoldne se je odpeljal proti vrbskemu jezeru. Pri Glinici je bil slovesen sprejem okoličanov. Bili so tam zbrani šolarji sosednjih šol, požarne brambe itd. Slovenski kmetje so i tu pozdravili cesarja z živahnimi „živio“-klici. Dalje si je cesar ogledal Otok in Poreče in se proti večeru vrnil po železnici v Celovec. V ponedeljek in torek se je cesar udeleževal vojaških vaj. Vreme je postalo zopet jako lepo in ugodno. Danes v sredo dné 20. t. m. zjutraj je odpotoval cesar v Meran. To poročilo zadostuj za danes. Mnogo posameznostij in zanimivostij podamo še prihodnjic.

Omeniti moramo še na kratko drznega početja nasprotnikov. „Bauernzeitung“ nima za pozdrav cesarju niti ene besedice! — „Freie Stimmen“ so najprej zavijale naše zadnje besede, naj Slovenci cesarja pozdravljajo slovenski, in potem nesramno hujskale. V pozdrav cesarju so prinesle neslan članek „Heil dem Kaiser!“, ki je pisan s toliko nemško-nacionalno oholostjo in toliko nesramnostjo, da mora človek tak list odložiti le z gnjevom! Človek, ki piše ob prihodu cesarja takó, je ali toliko drzen, ali pa je zblaznel! Nam se le čudno zdi, da more kaj takega zagledati beli dan.

Filip Kandut †

Zopet je pokosila nemila smrt enega naših vrlih delavcev na narodnem polju; zopet plaka ko-

roško slovensko ljudstvo na gomili moža, ki je vztrajno in neumorno deloval za probujo narodne zavesti pri koroških Slovencih, kar mu je napravilo mnogo nasprotnikov, ki so storili vse, da mu ogenijo življenje.

V sredo, dné 6. t. m., ponoči, je zatisnil posestnik in občinski tajnik bistrške in globasniške občine, g. Filip Kandut, svoje oči k večnemu počitku. Že dalje časa tožil je vsled bolečin v srcu, ki mu jih je povzročala vedno huje se pojavljajoča srčna hiba, in omenjeni dan storila je srčna kap njegovemu viharnemu življenju prezigodnji konec. Koroške Slovence je močno pretresla vest o njegovi smrti; saj je pa tudi pokojnik vsem našim narodnim krogom vsled svojih jako poljudnih, a vendar silno navdušenih govorov na različnih slovenskih shodih v najboljšem spominu. Njegovo življenje nam predstavlja živo sliko narodnega trpina, ki je ljubil svoj rod takó, da je rajši stradal brez posla, kakor da bi prodal svoje prepričanje za dobro službo.

Pokojnik je bil rojen v Ukvah v kanalski dolini leta 1853. Obiskoval je tam ljudsko šolo do 12. leta. Ker so stariši njegovi spoznali bistro njegovo glavo, poslali so ga na latinske šole v Celovec, kjer je izvršil vseh osem razredov z dobrim uspehom. Da bi bil prišel prej do lastnega kruha, posvetil se je po dovršeni gimnaziji učiteljskemu stanu. V onem času je na Koroškem namreč vsak, ki je dovršil gimnazijo ali realko, lahko takoj vstopil za učitelja na ljudsko šolo, ne da bi mu bilo treba obiskovati učiteljskega. Pokojnik je, spoznavši važnost učiteljskega stanu za narodno probujo našega ljudstva, vestno izpolnjeval svoj novi posel ter učiteljeval tri leta v Šmarjeti v Rožni dolini in nekaj časa v Št. Juriju na Strmcu. Ker so mu pa tudi v tem stanu delali razne neprilike radi njegove narodnosti, ki jo je vsikdar odkrito kazal, prestopil je kot uradnik k južni železnici ter bil pozneje nameščen kot postajevodja v Liencu na Tirolskem. Premješčen je bil čez nekoliko časa v Podravlje, kjer se mu je, sicer ne po njegovi krivdi, tretji dan po prihodu pripetila nesreča, da sta trčila baš na njegovi postaji dva vlaka. Vsled te nesreče je izgubil službo. Celih deset mesecev je bil potem brez mesta in brez zaslužka. Konečno se mu je posrečilo priti v deželno službo pri užitninsko-davčnem uradu, kjer je služil najprej kot dacar, potem kot voditelj okrajnega užitninsko-davčnega urada v Beljaku, naposled pa kot preglednik. Oženil se je kot deželni uradnik l. 1887. Tudi v tej službi so ga na vse načine preganjali radi njegove narodnosti, ker se je udeleževal slovenskih shodov in rad posamezne Slovence vzpodbujal k narodni zavednosti. Iz sovražnosti ga je zato deželni odbor prestavil v nemške Breže ter mu plačo z ozirom na to, da bi se ga ložeje in bolj gotovo znebil, za polovico znižal; a pokojnik se je rajši službi odpovedal, kakor da bi bil šel med Nemce. Da bi imel odsihmal prosto roko v narodnem oziru, prevzel je na to tajništvo v občinah Bistrica in Globasnica ter je opravljal to službo sedem let. Z velikim trudom in bojem posebno proti njemu sovražnemu c. kr. okrajnemu glavarstvu in c. kr. okr. šolskemu svetu velikovškemu je uvedel v omenjenih občinah slovenski uradni jezik ter dosegel, da je moralo odsihdob

okrajno glavarstvo sprejemati slovenske vloge in jih slovensko reševati. Tudi z deželnimi uradi in z deželnim odborom bil je gledé jezikovne ravnopravnosti v neprestanem boju. Pred nekaj leti si je kupil s pomočjo dobrih rodoljubov v Štebnu malo kmetско posestvo, iz katerega ga ni mogel nikdo več prepoditi. Veliko je imel prestati od nemških uradnikov in različnih nemškutarjev, ki so mu delali ovire, kjer so mogli. A on je stal krepko in vzpodbujal svoj narod k vstrajnosti v boju za narodne pravice, kjerkoli je mogel.

Neredno njegovo življenje, v katerem so se menjavale dobre službe s stradanjem in prepričanje, da je moral tolikrat in tako bridko trpeti radi svoje ljubezni do svojega ljudstva, ga je privedlo do tega, da je začel v dnevih svoje nesreče iskati utehe in omame tam, kjer je je iskalo zastonj že toliko ljudi, in ravno to je dalo njegovi bolezní še hujše netivo. Že dalje časa so opazali ljudje, da je potr in žalosten hodil opravljat svoj posel, držeč se v enomer za srce. In ponoči na sredo dné 6. t. m. je na veke zaspal.

Pogreb se je vršil dné 8. t. m., na praznik rojstva Marije Device, ob 4. uri popoldne ob veliki udeležbi na pokopališču v Štebnu. Ljudstva je bilo mnogo, med njimi pet duhovnikov. Kvartet Šmihelskih pevcev zapel mu je nagrobnico, a č. g. župnik Gabron iz Škočidola govoril mu je zadnji pozdrav. Nato je zemlja sprejela v svoje naročje ostanke moža, ki je našel v hladni gomili mirni počitek po svojem viharnem življenju.

Ranjki zapusti ženo in več nepreskrbljenih otrok. Domači rodoljubi bodo šli gotovo radi na roke vdovi, ki bode težko pogrešala možovo pomoč, da bode mogoče vzgojiti deco v krščanskem in narodnem duhu.

Njemu pa, ki je še le v zadnjem času svojega življenja našel vsaj deloma mir med slovenskim ljudstvom, njemu ohranimo vsi blag spomin. Četudi je imel napake, brez kojih, rekel bi, je malo kdo na svetu, po njegovi smrti jih pozabimo in mislimo, da je s svojim delovanjem pač zaslužil, da mu potoči vsak pošten koroški rodoljub solzo sočutja na prerani grob. Njemu pa želimo, da bi v večnosti našel oni mir in ono srečo, ki jo je zastonj iskal na zemlji. Blag mu bodi spomin! K.

Dopisi prijateljev.

Iz Medgorij. (Naši častni občani.) Celovski tetki „Freie Stimmen“ in vsem, ki z njo na isto piščeal piskajo, ne gre iz glave, da je občina Medgorje k svojim prejšnjim častnim občanom nedavno poleg drugih enoglasno izvolila takim tudi g. dr. Al. Kraut-a, odvetnika v Celovcu; g. Fr. Sadnikar-ja, trgovca z železino v Celovcu; g. prof. Jak. Wang-a, c. kr. gimn. profesorja v Beljaku, in kmeta Blaža Kordeža. Po velikem trudu so si pridobili nekega Sušnika in druge, ki so ugovarjali temu imenovanju pri deželnem odboru. S svojo pritožbo pa so pošteno pogoreli. Deželni odbor je ugovor z odlokom od dné 1. avg. t. l., št. 9367., zavrnil, rekši, da je imenovanje častnih občanov popolno notranja zadeva občine same in da deželni odbor po obstoječih postavah nima pravice preiskovati, ali imajo izvoljeni častni občani

A pred nami se vidi tako krasna dolinica, da ni videti lahko enake. Okrog in okrog jo obdajajo visoki hribi in proti vzhodu jo ščiti orjak Grintovec, na katerem se živo iskře mnogobrojna snežena polja ob žarkih večernega solca. Pod nami leži krasno selo. Bele hišice stoje med zelenimi travniki in lična cerkvice jih ščiti kot koklja svoja piščeta. To je Gorenje Jezersko. In nekoliko dalje od njega, skrita že v senci sosednega hriba, je druga vasica, Dolenje Jezersko, domovje našega dičnega deželnega poslanca g. Fr. Muri-ja. Že od daleč se vidi njegova bela hišica, ki je bila za danes cilj našega potovanja. Utis cele jezerske doline je tako mičen in ganljiv, da človek nehoté vzklikne: „Tu mora biti sreča doma!“

In res, kamor se ozreš, povsod se vidi, da tukaj ljudje, četudi že v popolnoma planinskem kraju, ne trpe pomanjkanja. Hišice so skoraj vse zidane in jako snažne. Veseli in prijazni ljudje pozdravljajo pred njimi očaranega potnika. Nekak poseben čut nas je navdajal, ko smo korakali po lepi beli cesti skozi dišeče travnike vedno bliže do svojega cilja. Naenkrat zagledamo pred seboj moža, ki nam je že od daleč mihal in mahal v pozdrav; bil je tamošnji župnijski upravitelj, g. Hraba, češki rojak in nas vseh iskren prijatelj. Pozdravili smo se kar najsrčneje, objemali se v veselju in se divili lepi okolici, v kateri smo bili.

Na vsak način smemo biti ponosni na Jezersko. To je trdnjava slovenske Koroške, ki ji naš sovražnik nikdar ne bode mogel do živga. Odlikuje pa se tako po prirodnih lepotah, po zdravem in čistem zraku, da ima več čestilcev, se posebno Čehov, ki sedaj zidajo že svojo lastno kočjo na

Grintovecu. Pa tudi dom našega poslanca g. Fr. Muri-ja je tako gostoljuben in prijazen, da si človek, ki je enkrat bil tam, ne želi kmalu več proč.

Želeti bi bilo, da bi tudi med izvenkoroškimi Slovenci se pojavilo nekoliko več zanimanja za ta biser planinskega raja. Komur dopuščajo sredstva, prebiti vsako leto nekaj tednov v kakem letovišču, ta naj ne zamudi obiskati enkrat Jezerskega; preverjen sem, da bode v drugič z veselim srcem zopet prišel. Ljudje so vsi jako prijazni in uslužni, poštna zveza s Kranjsko in Koroško redna in kar se tiče prirodnega užitka, ga ni najti zlahka drugod več in lepšega.

Vsak Slovan tam takoj čuti, da je na domačih tléh. Naš zaslužni g. poslanec Fr. Muri si je gotovo s svojo izborni postrežbo in še bolj s svojim plemenitim slovanskim srcem pridobil tam že toliko prijateljev v širnem svetu, da jih niti več šteti ne more. Za občino je pravi oče, pod katerega županovanjem vedno lepše vspeva. Med njegovo hišo in med cerkvijo je zgradila njegova spretna roka tako mičen park, da ga gledé planinskih cvetk, planinske prirodne lepote in svežega zraka gotovo nima tekmeča. Njegova zasluga je, da dobi Grintovec češko planinsko kočjo, h kateri je po njegovi diplomatični bistrumnosti nemško planinsko društvo neprostovoljno zgradilo že pot. Le tako odkrit in zlat slovanski značaj mora in more biti naš poslanec. Zato mora pa biti želja vseh podjunskih in vseh koroških Slovencev, da bi hotel sicer težki posel slovenskega deželnega poslanca koroškega še dolgo oskrbovati, ker smo prepričani, da ne čuti nikdo tako odkrito z nami in ni nikdo bolj vnet za naš blagor, kot on.

V preprijetni družbi nam je minila zvečer hitro ura za uro. Pri slovenski kapljici in slovenskih pesmicah smo se čutili vsi kot sinovi ene in iste matere. Že pozno je bilo, ko smo se morali ločiti. A predno smo se vlegli k počitku, nas je čakal še krasen prizor. Ravno za nami, strmo in visoko do neba se vpenja mogočni orjaški Grintovec. Zlato krono ima na vrhu, namreč meglico, razsvetljeno po žarkih ravno vzhajajočega meseca. Čakali smo vsi težko, da se prikaže mili vladar jasnih nočij. In prihajal je izza skalovja, vedno bolj vstrezal naši želji in naenkrat smo ga zrl v vsem njegovem čaru. Bajno je razsvetljeval dolino in mirno speče ljudi zibal v sladkem snu po lepih njihovih domačijah in hišicah.

Imeli smo se ločiti. Spremili smo g. župnijskega upravitelja skozi park do cerkvice in njegovega bivališča. Ker se drugi dan nismo imeli videti več, smo se poslavljali na najsrčnejši način. Solze so nam igrale v očesu, ko smo si segli zadnjič v roke in šli vsak na drugo stran! Naenkrat počí za nami strel in od vseh skal in hribov se je slišal tisočeri odmev. Razumeli smo vsi takoj. Prijatelj nam je dal zadnji pozdrav in mi vsi smo klicali: Z Bogom! Na svidenje! (Dalje sledi.)

Smešničar.

* (Na muti.) Priprost hlapec žene po cesti par volov. Ko pride do mitnice, popraša ženo, ki pride denar pobirat: „Koliko je za-nju plačati?“ Žena: „Dva solda od vola“. Hlapec: „Nič manj?“ Žena: „Naj pa bo, vse skup 4 solde; za tretjega nič ne računim“.

kake zasluge za dotično občino ali ne, in da je to ravno tako izključno zadeva občine, kakor podelitev domovinske pravice. To seveda ne ugaja nemški gospodi, ker pridejo tukaj slovenski možje v poštev, pač pa so bili jako zadovoljni takrat, ko nikdo ni prašal po zaslugah nemških častnih občanov občine Svetnavas. Ti nemški hajlovci so res povsod enaki. Seveda sami imajo že z večnim hajl-vpitjem toliko zaslug, da jih več ne rabijo; Slovenec pa bi s svojim delom po njih misli zaslužil le preganjanje in zapor. Trobenta olikanega Velikonemca Dobernika se zaganja posebno neotesano v gosp. prof. Wang-a ter pravi, da nima drugih zaslug za občino, kakor da goji s slovenskimi fanti slovensko petje, jih zaliva s pivom in zabavlja proti Nemcem; o gg. dr. Kraut-u in Sadnikar-ju pa trdi, da sta itak znana prenapeta Slovenca (Ultraslovenen). Seveda, ko bi bila občina Medgorje izvolila Dobernika in Laknerja svojim častnim občanom, ta bi imela ogromno mnogo „zaslug“; ker je pa izvolila Slovence, je pa neodpustno grešila, še bolj pa je grešil deželni odbor, ker je s tako težavo skovano pritožbo odklonil. No, mi čestitamo občini Medgorje, da je znala izbrati tako vrle možje za svoje odlikovance, od katerih vsak po svojem delovanju zasluži, da bi bil častni občan vseh koroških slovenskih občin. Gosp. prof. Wang-a poznamo kot vrlega in izbornega profesorja in le lep je, ako goji petje in se s svojimi domačini v svojem rodnem kraju po svoje veseli; gotovo se bode ljudstvo od njega navadilo več olike, kot od nemških „kulturonoscev“. Gosp. dr. Kraut pa se ima toliko boriti za pravico našega jezika pri uradih in g. Fr. Sadnikar ima za narodne namene vsikdar tako odprte roke, da oba zaslužita to odlikovanje v polni meri. Seveda, da bodo ti častni občani v prvem volilnem razredu volili le slovenske, za vero, dom in cesarja navdušene možje; to prepričanje jedino boli našo, za Bismarka in Veliko Nemčijo gorečo celovško tetko. Mi pa pravimo: Živel Medgorčani, ki vedo ceniti zasluge poštenih in obče čislanih narodnih mož!

Iz Št. Štefana pri Velikovcu. (Vesela novica. — Letina.) Veliko veselje je zavladovalo v našem kraju, ko se je izvedela novica, da so mil. g. knezoškof ustregli našim mnogoletnim željam in prošnjam ter so imenovali za kanonika velikoveškega kolegijalnega kapiteljna in župnika Št. Štefanske fare č. g. Václav Čeha, dosedanjšega župnika na Gozdanjah. Hitro so zagromeli možnarji in ta novica se je bliskoma raznesla po celi fari. Vse je bilo veselo, da dobimo po dolgem času zopet enkrat svojega lastnega dušnega pastirja. — Ž letino smo pri nas letos prav zadovoljni. Ozimina, rž in pšenica ste se prav izvrstno obnesli; bolj slaba sta vigredna rž in ječmen. Ajda je vsled suše bolj majhna, pa če bode toplo, je nekaj že še bo. Otave in jesenske detelje bo pa le malo, ker od 24. julija ni bilo več izdatnega dežja ter je vladala precejšnja suša. Posebno hvaležni pa moramo biti Bogu, da nas je letos obvaroval pred točo, in nam torej ne bo treba kruha stradati.

Iz Št. Vida v podjurski dolini. (Naši huj-skači.) Kedar obhajamo dandanes god angelov varuhov in premišljujemo sedanjo politično stanje, skoraj bi prišel človek v skušnjavo reči: „Čemu potrebujemo angelov varuhov v nebesih, ko jih imamo na zemlji zadosti!“ Za take skrbne angele varuhe smatrajo se dandanes naši liberalci, ki ljudstvo begajo z raznimi pravljicami in ki se posebno trudijo izpodbiti našim duhovnim voditeljem tla, da bi potem ložeje sami gospodarili in pometali z našim dobrim ljudstvom, kakor bi se jim zljubilo. In če liberalci v svoji lažnjivosti ne morejo navaliti še zadosti krivičnega in hudobnega na duhovnike ali tako imenovane „klerikalce“, potem pride jim obrekovalni jezik na pomoč. Tako se godi ravno sedaj, ko je vlada davek na sladkor (cuker) povišala. Hitro so spustili lažnjivi in brezvestni liberalci raco med svet, da so slovenski in katoliški poslanci in duhovniki krivi, da je sedaj sladkor dražji. In v resnici, neumni ljudje so šli hitro na liberalne limanice in trdno verjamejo svojim angelom varuhom, se jezijo in hudujejo na duhovnike in tudi čez našega poslanca, češ: „No, sedaj pa imamo, ker smo duhovnike volili“, in to bedasto govorjenje povsod raznašajo. In vendar liberalci dobro vedo in morajo vedeti, da sedaj na Dunaju ni nobenega državnega zbora, ki postave dela; brez državnega zborovanja nijeden poslanec, bodisi liberalci ali konservativci, bodisi Nemci ali Slovenec, sedaj ničesar ne more opraviti, še manj h kakemu davku pripomagati; ampak vlada sama je na podlagi § 14. ta davek na sladkor vpeljala. Pa obrekovanje je glavna lastnost liberalcev in liberalnih angelov varuhov. Akoravno sami dobro vedo, da duhovniki s cukrom nič nemajo opraviti, vendar ljudstvu tako trobijo in šuntajo zoper duhovnike ter trosijo nemir in prepir med ljudi. Čuda, da ne rečejo slednji: ono nesrečo pri Rekarji vasi, kjer je ponočni brzovlak skočil iz tira, letošnjo hudo sušo in potres itd. so tudi duhovniki zakri-

vili. Še posebno pa si prizadevajo liberalci šuntati zoper klerikalce, kedar se približujejo volitve. Tedaj se trudijo z vso močjo in črniro duhovnike in vse poštene katoličane, da si ohranijo moč in oblast v občini. Župan se boji za svoj občinski prestol, „šribar“ za svoj dober zaslužek in drugi občinski očetje za svojo „visoko“ čast. Pa pogledjmo kako liberalni angeli varuhi varujejo ljudstvo hudega, posebno — plačil. Pri slednji občinski volitvi so liberalci nagovarjali volilce, ne volite klerikalcev, sicer boste morali plačevati visoke davke. Sedaj pa res gospodarijo v Rekarski občini sami nemškutarski liberalci, razun dveh Slovencev, in vendar godrnjajo ljudje, da še nikoli ni bila občinska večja (davek) tako visoka, kakor pod liberalno komando. Neki občinski odbornik je nekokrat celo predlagal, da bi morali posestniki psov plačati davek za svoje pse, in sicer za otvežene 1 gld., za one pa, ki prosto letajo, 2 gld. Škoda da ta modrijan ni predlagal v veselje vseh gospodinj davek na mačke, morebiti bi potem on na polju miši lovil. Ali Bog obvari, ako bi se kak klerikalec predznil, kaj takega predlagati; vsi liberalci bi kričali: „glejte, kako zlobni so klerikalci“. Poštenega in pametnega Slovenca pa v občini, ki včasih nasprotuje neumnim liberalnim nakanom, imenujejo radi: „črni trotl“. Ljubi Slovenci, ne poslušajte laži in obrekovanj liberalcev proti duhovnikom; poslušajte vaše prave učeničke, prebirajte radi „Mir“, ki vas pošteno poučuje v političnih in gospodarskih zadevah in bodite prepričani, da bode med nami vladal ljubi mir, ki ga tako silno potrebujemo v naš časni in dušni blagor, posebno v sedanjem razburjenem času.

Iz Gorenc. (Dvojno veselje.) God sv. Jerneja je bil letos za nas posebno vesel dan, ker so se blagoslovili novopopravljeni altariji in se je fara izročila zopet lastnemu dušnemu pastirju. Naša farna cerkev ima tri altarje: glavnega, posvečenega sv. Miklavžu, in dva stranska altarja, ki so bili pa že vsi prašni in poprave potrebni. G. Ignac Oblak, podobar iz Celja, prevzel je to delo, katero je prav dobro in po ceni izvršil. Seveda smo morali malo v svoje žepe poseči, ker cerkev ni toliko premožna, da bi vse sama mogla poplačati, pa to smo radi storili, ker vemo, da ni zgubljeno, kar se v božjo čast daruje. — Deklice so s prihranjenimi svojimi denarji podobno Device in angeljev dale popraviti. V lepem govoru so visokočastiti g. Janez Wieser, dekan iz Velikovca, nam razložili, da je lepo popravljena cerkev najlepša podoba nebes in da so pobožne duše, kakor n. pr. kralj David, sv. Helena, sv. Štefan, kralj ogerski, in mnogo drugih za zidanje in olepšanje hiš božjih skrbeli. — Novo popravljena cerkev je dobila pa tudi novega dušnega pastirja č. g. Jožefa Fugger-ja, kar nas še bolj veseli. Kaj pomaga, imeti lepo cerkev, če pa duhovnika pri njej ni. Odkar je umrl g. Franc Lenc, nismo imeli svojega lastnega duhovnika, ampak Ruški gospod župnik so morali tudi našo faro oskrbovati, kar je pa odročno in težavno. Veseli nas tedaj, da so milostljivi g. knezoškof nam zopet duhovnika dali. Bog daj, da bi stanovitno med nami ostali!

Iz Guštanja. (Nekaj za smeh.) Tukaj se pripoveduje, da je hudič prenočeval v gostilni pri „Tirolcu“. Prišel je baje fino oblečen gospod, kateri je v rokavicah brez vilic in noža pojedel svojo večerjo. Po noči so ga stražili, da bi pri zaprtih vratih ne ušel, ali vendar je izginil. Zaradi tega sklepajo, da je bil sam peklenšček. Ta izmišljena pravljica meri na to, da bi temu poštemu gostilničarju goste odgnali. Najbrž je premalo liberalen in nacijonalen, zato hočejo s takimi neumnostmi ljudi strašiti. Menda se nobeden ne bo vjel. Kmetje, zahajajte tja, kakor do sedaj. Če se „purgarji“ hudiča bojijo, pokažite jim pa vi, da ste možje in ne babjeverci. Kjer neha vera, tam cveti prazna vera. Mogoče je, da je tudi pri naših „purgarjih“ tako.

Iz Črneč pri Spod. Dravbergu. V nedeljo dne 27. avgusta smo imeli pri Sitarju na Brodu shod „kat.-pol. društva za Slovence na Koroškem“, ki se je prav dobro obnesel. Ko je bil č. g. Josip Rozman iz Celovca pozdravil navzoče, začelo se je zborovanje pod predsedništvom znanega rodoljuba, kmeta F. Kogelnika-a, p. d. Klančnika. Kot prvi govornik je nastopil č. g. Val. Limpel, farni oskrbnik na Ojstrici. V jedrnatih besedah je povdarjal imenitnost volitev za kmeta. Koroški slovenski kmetje se začnejo probujati v največjo jezo naših nemških liberalcev, kateri so jih dozdej vodili za nos. In ker so tega probujenja krivi edino le duhovniki (kakor pravijo liberalci), zategadelj udrihajo po teh pri vsaki priložnosti. Po mnenju liberalcev naj ostane duhoven pri svojih duhovskih opravkih in naj se ne meša v politiko. Dobro! Potem pa naj ostane ravnotako advokat v svoji pisarni, zdravnik pri svojih bolnikih itd. Kdo se bo pa potem pečal s politiko? Ne! Duhovski stan sme kakor drugi stanovi brigati se za politiko, ja ne samo sme, on se mora brigati, ker to tirja od njega ljubezen do bližnjega, do ljudstva, iz kate-

rega se je rodil, s katerim in od katerega tudi živi. Ker pa v politiki en sam stan nič ne premore, se mora duhovski stan združiti z drugim, in s katerim? Morda s socijaldemokrati ali nacijonalci, morda z uradniki? Ne, ampak s tistim stanom, ki je njegove pomoči najbolj potreben, najbolj vreden in ki ima tudi pravico do te pomoči, in to je zatirani kmetijski stan! Zatorej (je končal č. g. govornik) kmetje, poslušajte vaše duhovnike, vaše prave svetovalce, vaše sinove! Oni delujejo le v vašo korist, ne v svojo, dà dostikrat v svojo škodo! Ubogajte jih pri volitvah, pridite v obilnem številu in volite dobro in prav! Po dobrih volitvah boste dobili dobre poslance in po teh dobre postave. Po tej in le po tej poti je vam pomagati mogoče! — Potem je nastopil č. g. Josip Rozman iz Celovca in nam slikal prežalostne dogodbe, ki so se godile zadnje dni v našem glavnem mestu in ki nam kažejo, kako daleč smo že prišli, tako daleč namreč, da sme v Celovcu vsak pobalin, vsak capin in vsak lump brez kazni mirnega duhovnika po tleh metati, opljuvati, s kamnjem bítí, — tako daleč, da smejo duhovniki skoraj le z varstvom policajev na ulici se pokazati! In kaj je vzrok vsega tega? Ne toliko ta druhal, ki se je vlačila zadnje dni po Celovcu, kajti ona je zapeljana, ampak krivi so vsega tega tisti, ki so jo zapeljali, kriv vsega tega je liberalizem, čegar nauki zdaj rodijo svoj strupeni sad. Liberalizem je vzel ljudem vero, ljubezen do pravice, črtil in preganjal je duhovnike, ki se za vero in pravico potegujejo, in jih še preganja. Če pa enkrat duhovnikom ne prizanesemo več, potem zgubi tudi kmet svoje edino prave varuhe in prijatelje. — Zatorej zaupajte kmetje nam, oklenite se nas, posebno pri volitvah. Potem je povdarjal č. g. govornik važnost zadrug za kmete, katere mu pomagajo, da svoje pridelke primerno dobro prodá in kar potrebuje za dom, da predrago ne kupuje. Potem je č. g. govornik še navduševal kmete, naj pridno prebirajo slovenske časopise, posebno „Mir“ in Mohorjeve knjige. Tudi nasprotniki delajo tako in s tem ravno so tako močni postali. — Ko se je končalo živahno odobravanje, ki je sledilo temu govoru, povzel je besedo č. g. Šim. Mikeln, semeniški duhovnik. Za svoj predmet izbral si je sedanje šole in njih napake. Posebno tri reči so, katere moramo na današnjih šolah grajati. Prvič niso verske, drugič predolgo trajajo in tretjič niso narodne. Brez vere ni uspešnega pouka. Veronauk in nauk o drugih predmetih se morata strinjati. Čas, kateri je za veronauk odločen, dve uri na teden, ne zadostuje, ako se učitelj pri svojem pouku ne naslanja na to, kar so otroci slišali pri veronauku. Zraven pa mora biti tudi učitelj sam veren kristjan in mora svoje kristjanske dolžnosti zvesto spolnovati; kajti „besede mičejo, zgledi vlečejo!“ Šole so pa tudi predolgotrajne. Šest let bi zadostovalo za domače potrebe. Otroci se učijo veliko nepotrebnega, zraven se pa odvadajo dela. Zavoljo tega pa tudi taka nezadovoljnost med prostim ljudstvom; vsak hoče kaj boljšega biti, kaj več postati, zatorej tako malo poslov! Vse ni za vsacega! Kdor hoče, da njegovi otroci kaj več znajo, jih more pustiti v šolo hoditi celo življenje če hoče. Kmet pa ne potrebuje na pol študiranih, ampak pridnih, delavnih poslov.*) Slednjič morajo šole biti tudi narodne, to se pravi, učitelj mora biti popolnoma zmožen jezika, ki ga govorijo otroci. Celo Indijancem se oznanjuje vera v njih jeziku in mi bi ne imeli istih pravic, kakor divji narodi?! Prav je imel nekdo, ki se je o sedanjih šolah pri nas tako-le izrazil: „Tako daleč bo prišlo, da vas bodo vaši otroci po nemško preklinjali, vi pa boste po slovensko solze pretakali.“ Da pa dobite dobre, verske in narodne šole, se je treba za nje potegovati in to zopet pri volitvah. Še je čas, toda skrajni čas. Treba je le, da stori vsak svojo dolžnost in zmaga je naša, kakor pravi naš slavní pesnik Gregorčič:

Zatrlí nas niso spečih,
Zatrlí nas ne bodo bdečih!“

Ko sta potem č. g. Val. Limpel in Josip Rozman ravnotako poudarjala potrebo preosnovljenja sedanjih šol in kmete navduševala, naj se potegujejo za verske, šestletne in narodne šole, je h koncu nastopil še kmet Jeznik iz Št. Peterske fare na Štajerskem. Pozdravil je v imenu štajerskih kmetov koroške sobrate, naglašal, da je kmetijski stan sicer težaven, pa tudi imeniten stan, ki oskrbuje državo s hrano, z vojaki in učenjaki. Zavoljo tega sme vsak kmet nanj ponosen biti! Konečno opominja koroške kmete še k slogi, in kmalu bo tudi njim zasijalo solnce sreče. — Bil je to res imeniten shod in besede govornikov bodo ostale poslušalcem še dolgo v spominu; da bi le rodile primeren sad. Pohvalno moramo omeniti še vrlih

*) Posebno dobro bi bilo, vpeljati zopet nedeljske šole; tam bi se lahko spopolnilo to, za kar ni bilo časa v šoli; ponovilo bi se vse, kar so se otroci učili, in (kar je posebnega pomena) mladi ljudje bi ne imeli toliko prilike, ob nedeljah in praznikih čas zapravljati po gostilnah in slabih tovaršijah ter žaliti Boga in poštene ljudi s svojim slabim zadržanjem.

črneških pevcev, ki so se za zabavni del shoda dosti potrudili in nas razveseljevali z milimi slovenskimi pesmi. Srčna hvala gre tudi gospodu gostilničarju Sitarju, ki se ni bal nas sprejeti pod svojo streho, ampak je prostore za svoje goste še prav lepo okinčal. Slava mu in mi priporočamo njegovo gostilno vsem rodoljubom. H koncu zborovanja se je še sklenilo, poslati našemu mil. g. knezoškofu kot izjavo popolne udanosti in ljubezni vseh udeležencev zboru enoglasno sprejeto sledečo resolucijo:

Mil. gospodu knezoškofu krškemu, ki so bili v zadnjem tednu tako grdo napadani, izrekajo zbrani svojo popolno udanost in neomajano ljubezen, ter izražajo svoje največje ogorčenje, da so bili njih višji pastir izpostavljeni takim izbruhom podivjanosti, ne da bi našli zadostnega varstva!

Sprejele so se poleg gorenje tudi še sledeče resolucije:

Dné 27. avg. na shodu kat.-pol. in gosp. društva za Slovence na Koroškem pri Sitarju na Brodu v velikem številu zbrani slov. kmetje najodločneje obsojajo od nemško-nacionalne strani povzročene nezasišane izgrede v Celovcu in Celju, ki merijo na to, da se izpodkoplje vsak javen red. Z veseljem pozdravljajo zbrani stanovsko združenje kmetov ter iskreno želijo, da to gibanje z ozirom na naše krute nemške nasprotnike čim bolj napreduje.

Zbrani vnovič obsojajo sedanje šolske razmere, ki v vsem nasprotujejo potrebam slovenskih davkoplačevalcev ter zahtevajo, naj se šole vendar enkrat preosnujejo v pravem verskem duhu in da se v njih slovenski otroci poučujejo na podlagi materinega jezika.

Iz Hodiš. (Zborovanje podružnice sv. Cirila in Metoda.) Dné 20. avg. je imela tukaj kotmirska podružnica naše šolske družbe svoje zborovanje, ki je bilo precej dobro obiskano. Načelnik, g. Prosekar, je pozdravil goste in potem je govoril g. Podgorc o željah in tirjavah, ki jih imamo zastran šole. Govornik je navajal, kar pišejo liberalni učiteljski časniki o duhovnikih in klerikalcih, „da hočejo ti imeti ljudstvo neumno, da so šoli sovražni, da so bili od nekdaj najhuši nasprotniki ljudske izobrazbe“. A na to se lahko vpraša, kdo pa je že šole ustanavljal in vzdrževal, ko država še ničesar v ta namen storila ni? Katoliška cerkev, ki je že na raznih cerkvenih zborih zaukazala ustanavljati šole, ko še nikdo drugi na izobrazbo ljudi mislil ni. In dan današnji; kdo pa danes zida in vzdržuje šole v pokrajinah, kjer ni državne oblasti, in kjer bi se sicer za šole ne bi nič storilo: katoliška cerkev! Vsaj je v ti cerkvi 74 redov, ki se kvarijo z ljudskim poukom in izmed teh redov imajo samo šolski bratje 1442 šol in 324,180 učencev. Za vse te šole država in dežela ne dajo nič ter se vzdržujejo z milodari. Kdo se tedaj sme bolj po pravici imenovati prijatelja šole: ali katoličani, ki so s svojim premoženjem vzdrževali šole tisoč let prej, predno so se tudi novodobni „prijatelji šole“ oglasili, ali oni sedanji gospodje, ki šole vzdržujejo ponajveč z davki obrtnikov in kmetov? Zares katoličani imajo najprvo pravico, imenovati se prijatelje šole. In vendar katoličani s sedanjimi šolami niso zadovoljni, in zakaj? Nek sodnik je pred kratkem tožil, da se sedaj sodnije na nikogar ne morejo več zanašati, ker so ljudje pripravljeni, za par goldinarjev priseči po krivem. In vzrok? Sodnik je rekel; duhovniki ljudi preslabo vzredijo! Kdo pa vzgaja v šoli? Ali more duhovnik v dveh urah na teden res biti izgojevalec mladine? Ne, šola ima nekdo drug v oblasti, in vso odgovornost imajo tisti, ki so cerkvi šole vzeli iz rok. Govornik je nato navedel celo vrsto dokazov o surovosti mladine. Potem je govoril o potrebi šol, kjer bi se mladina učila tudi svojega materinega jezika. Mi hočemo, da se otroci učijo obeh jezikov, slovenskega in nemškega, in zato nam očitajo nasprotniki, da hočemo ljudi neumne imeti. Nasprotniki pa hočejo otroke učiti le jeden jezik, in sicer tuj jezik, v katerem se otrok nikoli toliko ne more naučiti, kot v materinem. Kdo potem hoče Slovence v nevednosti vzdržati. Ovi liberalci, ki jim ne privoščijo izobrazbe. Liberalna gospoda tudi vsak dan drugače govori: danes pravijo, da se slovenski otroci obeh jezikov ne morejo naučiti, zato naj se poučujejo samo nemški; drugikrat zopet trdijo, kakor n. pr. deželni šolski nadzornik v deželnem zboru, da se slovenski otrok v enem letu nauči tako dobro nemško, da ga od Nemca ni razločiti! Zakaj pa nam tako siloma ubijajo nemščino? Zato, da bi vrinili v naše ljudstvo njihove ničemurne nemške časnike, ki jih pišejo luteranci in brezumni liberalci. Nadalje je razkladal govornik, kako je treba delati, da se ljudstvo izobraži v narodnem gospodarstvu, da bo vse delo napredovalo v gmočnem oziru, da bo znalo se družiti v zadrugah in znalo skrbeti za se in braniti svoje koristi. Po zborovanju so peli domači peveci lepe narodne pesmi.

Iz Smerč ob Zilji. (Zlata poroka.) Cerkevno žegnanje o godu sv. Jerneja je v Smerčah posebno na dobrem glasu zaradi lepe hiše božje, katera straži kot dobra mati nad svojimi otroci po lepi dolini Ziljski in vabi verne v svoje okrilje posebno ta dan. Tembolj pa se je letos željno to žegnanje pričakovalo, ker je imela drugi dan po blagoslovu se obhajati redka in pomenljiva slavnost zlate poroke. Bivši posestnik Mat. Hebein p. d. Jank in njegova žena sta vidno od nebes

blagoslovljena bila, dočakati ta krasni dan zlate poroke. Od blizu in daleč privrelo je ljudstvo, videti srečna zakonska. Osobito od obilne žlahte ni manjkalo nijednega uda, ki bi bil daljne poti se zbal in bi ne bil prihitel pozdravljat ljubljena zlato-poročenca. Nagovor pri zlati poroki je ganil vse navzoče v prenapolnjeni cerkvi do solz. Prav veselo so svatje obhajali to izvanredno ženitev in njihovi željam se pridružujemo i mi, starim in novim parom kliče: Na mnoga leta!

Iz Črešenj ob Zilji. (Ogenj.) Silno sušo smo imeli dalje časa povsod in vsakdo se je bal nesreče po ognju. Solnce je pripekalo dné 26. avg. kot bi hotelo posebno ta dan vso svojo moč dati občutiti. Popoludne ob 3. uri se vzdigne gosti dim v ozračje — gorelo je poslopje pri Ledrerju in bliskoma je bilo vse v plamenu. Tudi sosed je postal nesrečen, ker je vse pohištvo in gospodarsko poslopje do cela zgorelo in že se je bilo bati, da bode ogenj vpepelil celo bližnjo vas. Na raznih krajih je začelo že goreti, a vrli Črešnjani zadržali so daljno nesrečo. Poškodovani so bili primeroma dobro zavarovani. Zgorelo je tudi par svinj in telet.

Edenindvajseto letno poročilo

družbe za vedno češčenje najsvetejšega zakramenta in oskrbovanje cerkvene oprave za revne cerkve v Krški škofiji 1898—1899.

Letošnja razstava cerkvene oprave se je otvorila dné 11. avgusta v dvorani hiše katoliškega društva rokodelskih pomočnikov. Navzoči so bili milostlj. gosp. knezoškof, družbeni odbor in mnogo odličnih gostov duhovskega in svetnega stanu.

Družbeni vodja, prečast. gosp. dr. Alojzij Cigoj O.S.B., je poročal o družbenem delovanju tako-le:

Izmed raznih družb krške škofije je družba vednega češčenja najlepša, ker deluje neposredno za Jezusa Kristusa, božjega Sina. Saj ima naša družba namen: častiti gospoda nebes in zemlje v Najsvetejšem zakramentu, mu vsaj nekoliko zadostovati za storjena mu žaljenja in skrbeti za to, da se od njega postavljene skrivnosti ljubezni obhajajo v oblačilih, ki so svetemu dejanju primerna.

Ko poročam o delovanju družbe od zadnje razstave cerkvenih oblačil dné 2. septembra 1898, moram s posebnim veseljem priznati, da je bilo minulo leto prav blagoslovljeno. Zato bodi hvala Bogu, od katerega je vsak dober dar. Nazadovale ni ne glavna družba v Celovcu, ne 64 v deželi delujočih podružnic. Pač pa je več podružnic veselo napredovalo. Podružnica v Volšbergu je tako dobro urejena, da so mogli njeni udje za potrebe revnih cerkvâ poslati 111 gld. V Nemškem Plajbergu je število udov narastlo na 286, ki vsako prvo nedeljo meseca od zjutraj do večera zaporedoma kličejo in molijo pred Najsvetejšim. Za družbene namene pošiljajo vsako leto okrog 50 gld., kar je treba pripoznati tembolj, ker so udje večinoma revni rudarji. Tudi v Šmihelu nad Pliberkom molijo vsak mesec eno nedeljo celi dan pred Najsvetejšim. Lani tam ustanovljena podružnica šteje že 252 udov. Cvetijo tudi podružnice v Št. Andražu, Beljaku, Slovenjem Plajbergu, Paternionu, Frezah, na Vratih, v Št. Jakobu v Rožu, Št. Štefanu ob Zilji itd. Nove podružnice so ustanovili v Dolih (28 udov), Skočidolu (76 udov), Št. Miklavžu ob Dravi (88 udov), Zgornjem Dravogradu (183 udov). V tem kraju posebno slovesno obhajajo mesečno molitveno uro, ki je združena, kakor tudi na mnogih drugih krajih, s posebno pridigo. Podružnica v Brežah je zopet oživela ter napreduje vedno bolj.

Tako tudi v naši škofiji raste število molilcev, ki časté kakor častna straža božjega Zveličarja in v sedanjih hudih časih izprosijo ljudstvu nebeški blagoslov.

Cenjeni odbor gospâ pod vodstvom visokorodne gospe grofice Rosenberg-Orsini skrbi za to, da se napravljajo oblačila strogo po cerkvenih predpisih. Za mašne plašče se uporablja samo svila. Po posredovanju imenovanega odbora so podpirale tudi druge dobrodelne gospe in gospodične našo družbo, bodisi z milodari, bodisi da so pomagale napravljati cerkevno obleko. V Celovcu razširjajo družbo zlasti: gdca Moschitz, gdca Lorberg, gdca Deschman in druge. Gospa Pichler z veliko vnemo opravlja tajništvo. Za podružnico v Št. Andražu deluje po smrti gospe Fischer zlasti gospa Vetter, rojena Gauster. Drugod ustanavlja in ohranjuje podružnice, nabira ude, letnino in milodare izključno častita duhovščina.

V častnem spominu ostane družbi petdesetletnica, ki se je obhajala po ukazu sv. Očeta Leona XIII. meseca decembra, da se je pred 50. leti ustanovila v Bruselju prva družba večnega

češčenja. Celovška družba je to slavnost obhajala s slovesno tridnevnic v cerkvi sv. Duha, kjer so bile pridige, slovesne sv. maše in javne molitve pred izpostavljenim Rešnjim Telesom. Zgledu glavne družbe so po možnosti sledile tudi podružnice.

Omeniti moramo tudi, da je sveti Oče odlikoval podpredsednico naše družbe, gospo baronico Mayerhofer, za mnoge njene zasluge za družbo vednega češčenja in druga dobrodelna društva, z zaslužnim križcem „pro Pontifice et Ecclesia“.

Pri razdelitvi podpor se je oziralo na vse došle prošnje. Posameznim cerkvam se je dodalo, ne da bi bile zato posebej prošle, raznega perila. Skupaj dobi podpore 49 farnih in podružnih cerkvâ ter kapelic. Razdeli se: 2 večerna plašča, 2 dalmatiki, 20 mašnih plaščev, 8 namernih vel, 6 koreteljev za duhovnike, 6 alb, 28 oblek za ministrante, 2 altarni blazini, nekaj altarnih prtov, štol in razno perilo.

Računski sklep od 1. januarja 1898 do 1. januarja 1899 kaže: Dohodki: Letnina udov 1281 gld., darov pri božji službi in razstavi oblačil 28 gld. 10 kr., odškodnina za naročena oblačila 1390 gld. 94 kr., iz neke zapuščine 50 gld., preostanek od 1897. l. 331 gld. 94 kr., vkup 3081 gld. 98 kr. — Stroški: Za blago in napravljanje oblačil 2911 gld. 41 kr., za razpošiljanje 57 gld. 55 kr., za tiskovine 14 gld. 80 kr., podpora neki ubožni cerkvi 103 gld. 42 kr., vkup 3087 gld. 18 kr., torej je primanjkljaja 5 gld. 20 kr.

Po poročilu g. vodje je spregovoril v imenu mil. g. knezoškofa g. dr. Albert Weiss, dominikan iz Freiburga v Švici. V svojem govoru je kazal, kako vzvišena je naša družba, ki drugih dobrodelnih društev ne potiska v stran, marveč jih le pospešuje. Posebno v naših dneh, ko peklena moč s silo napada cerkev, je potrebno, da se pobožne duše zbirajo krog altarja in božjega Zveličarja prosijo za njegovo mogočno varstvo. Ko je ob času Makabejcev, Helijodor, vojskovodja sirskega kralja Antioha, hotel ropati tempeljski zaklad, iz katerega so dobivale podpore vdove in reveži, prosili so duhovniki in ljudstvo, gospe in device enodušno Gospoda, naj ne dá ropati zakladov, njemu izročeni; in poskus tujca, da ropa zaklad, je bil na čudoviten način zabranjen. (2. Mark. 3.) Tako naj sedaj tudi v ubogi Avstriji prosijo verniki Boga za varstvo, da jim peklena moč ne ukrade zakladov vere in cerkvene življenja.

Nato so mil. g. knezoškof zahvalili vse dobrotnike, podelili navzočim svoj blagoslov in otvorili razstavo. Razstavljene stvari so se po lepi izpeljavi splošno hvalile.

V Celovcu, 15. avgusta 1899.

Družbeno vodstvo.

Novičar.

Na Koroškem.

(V spomin obletnice smrti blage pokojnice cesarice Elizabete) služili so mil. g. knezoškof dné 9. t. m. v stolni cerkvi sv. mašo zadušnico, katere so se udeležili razni vojaški in civilni dostojanstveniki ter mnogo družega pobožnega ljudstva.

(Skladišče v Sinčivasi.) Stavba skladišča dobro napreduje. Naznanjamo, da je naša zadruga kupila lastno hišo v Velikovcu blizu Sternwirta in da napravi tam podružnico. Ta podružnica se bode otvorila še prej, kakor glavno skladišče. Poslednje se otvori bržkone sredi oktobra.

(Požar v Smerčah pri Rožeku.) V četrtek dné 15. t. m. zvečer je nastal požar v Urbinjakovem skednju v Smerčah pri Rožeku, kjer so spali vojaki (pionirji). Požar je bajé nastal po ne previdnosti nekega vojaka. Pogorelo je 14 poslopij in cerkvice. Vojakom je zgorelo precej oprave, vojaški godbi tudi godala. Več požarnih bramb je prišlo pomagat, a manjkalo je vode. Škoda je velika. Cesar je dovolil pogorelcem iz svoje zasebne blagajne 3000 gld. podpore.

(Kmetijski shodi.) V nedeljo dné 24. sept. ob 1. uri popoldne je kmetijski shod pri Habnarju v Št. Štefanu ob Zilji. G. Šumi bo predaval o mlekarstvu. — Dné 1. oktobra je shod v Eberweinovi gostilni pri Sv. Grobu ob Pliberku. Tudi tu bo predaval g. Šumi o mlekarstvu.

(Duhovske zadeve.) V stalni pokoj je stopil č. g. Jak. Seebacher, župnik v Apačah. — Prestavljeni so: g. Fran Rosman, kaplan v Spod. Dravogradu, v Prevalje; g. Val. Weiss, provizor na Djekšah, za kanonika v Velikovec; g. Fr. Gütl, provizor v Baldramsdufu, za provizorja

Slovinci! Pridno zahajajte na slovenske shode!

v Vajčah. — Na župnijo Gradenege je prezentovan g. K. Schiwitz, provizor v Ravni. — Razpisana je v drugi župniji Ojstrica do 26. oktobra t. l.

(Umrl) je vpokojeni ravnatelj c. k. učiteljske pripravnice v Celovcu, g. dr. J. Brandl, po kratkem bolehanju. Zapustil je ženo, štiri sinove in tri hčere.

(Potres) se je čutil v Celovcu dne 11. t. m. ob 3/5. uri zjutraj. Smer mu je bila od juga na sever in je bil precej močan ter je trajal kake tri sekunde. Tudi iz drugih krajev poročajo o potresu.

(Pogorelo) je dne 21. avg. posestvo Janeza Jerneja v Spod. Proboju, občina Žitaraves. Poleg gospodarskega poslojja in hleva, upepelil je ogenj vse kmetijsko orodje, vso zalogo poljskih pridelkov in vso obleko. Škode je 1180 gld., zavarovan pa je bil le za 600 gld. pri neki dunajski zavarovalnici.

(Strela) je udarila v nedeljo dne 10. t. m. popoldne v hišo posestnika Žvarca na Lazah v St. Jakobski fari v Rožu. Hiša z gospodarskim poslojem je popolnoma pogorela in je tudi jednega otroka na čelu in po hrbtu opraskala, brez da bi ga bila huje poškodovala. Siromak-pogorelec je s to nesrečo postavljen na beraško palico in je vsestranske podpore potreben.

(Sneg) je pobelil dne 12. t. m. vrhove naših gor in je vsled tega nastal nekoliko dnij precej občuten mraz. Po nekaterih krajih okoli Celovca je pobelil gore celo do vznožja. Isti čas je na Zgornjem Štajerskem in Zgornjem Avstrijskem močno deževalo. Po mnogih krajih, zlasti okrog Išla, Gmundena itd. so bile velike povodnji ter je bil promet na železnici več dnij ustavljen.

Po drugih slovenskih deželah.

(Samoslovenski ulični napisi.) Ljubljanski mestni magistrat je dal odstraniti po mestu vse dosedanje stare in dvojezične ulične table in jih je nadomestil s samoslovenskimi. Prav tako! Kakor imajo v Trstu in Gorici samo laške ulične napise ter v Celju, Mariboru in Celovcu samo nemške, ne ozirajo se na veliko število v teh mestih bivajočih Slovencev, tudi ni treba, da bi morali imeti v Ljubljani zaradi peščice tamošnjih Nemcev dvojezične napise. Mi ta korak odobrujemo posebej še iz tega stališča, ker je že skrajni čas, da Ljubljana, kot središče Slovencev, pokaže tudi na to stran svoje slovenske lice. — Kakor vedno ob takih prilikah, se poleg „Freie Stimmen“ mrdi tudi naša ljubezniva nemško-konservativna „Kärnt. Zeitung“ nad tem ukrepom in pravi, da je župan ljubljanski, g. Ivan Hribar, odkritosrečno obžalovati, ako ne more uporabiti primernejših sredstev za povzdigo Ljubljane in njenega blagostanja. — Mi bi želeli, da bi bili ti gospodje malo bolj obzirni. Kar mora v jezikovno-mešanih mestih, kakor n. pr. v Mariboru, Celju in Celovcu, biti dobro in prav za Slovence, tako in nič drugače mora biti isto tudi v Ljubljani prav za Nemce.

(Kranjska kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu na Dolenjskem.) Prihodnje šolsko leto 1899/1900. se prične na tej uzorno vreden šoli s 4. novembrom t. l. Ne moremo si kaj, da bi pri tej priliki tudi naše koroške slovenske premožnejše gospodarje na to šolo, katera ima v tekočem šolskem letu, kakor smo zvedeli, 35 učencev, in to iz vseh slovenskih pokrajin, ne opozarjali. Šola je popolnoma narodna, slovenska; vendar se tudi nemščina kakor predmet v nji poučuje. Ona je popolna nižja kmetijska šola, to je taka, v kateri se učenci teoretično in praktično v vseh kmetijskih predmetih poučujejo. Poučujejo se torej v vinogradstvu, kletarstvu, sadjarstvu, poljedelstvu, živinorejstvu, kmetijskem knjigovodstvu, čebelarstvu itd. Učenci te šole poučujejo se pa tudi v vseh predmetih nižje realke, torej i v krščanskem nauku, stilistiki, aritmetiki, kemiji, fiziki, naravoslovju, zemljepisju, risanju stavbeniških načrtov ter kmetijskih orodij in strojev, petju itd. Učenci preskrbljeni so v zavodu s hrano, stanovanjem, posteljnimi in životnim perilom. Vodstvo polaga, kakor nam je do dobrega znano, posebno pozornost tudi na to, da se v obče pošteno in krščansko vzgajajo, ter k varčnosti napeljujejo. Za hrano, stanovanje in posteljno perilo plačuje vsak učenec po 30 kr. na dan, šolnina znaša za obedve šolski leti 40 gld. Tisti učenci, kateri to šolo z dobrim vspehom dovrše ter doma na lastnem gospodarstvu ostanejo, uživajo tudi pravico do dveletne vojaške prezentne službe. Dobro nam je znano, da se je na tej šoli že dosti mladeničev izšolalo, kateri zdaj doma prav izgledno gospodarijo. Premožnejši gospodarji iz Koroške, katerim je na tem ležeče, da se njihovi sinovi temeljito v kmetijstvu pouče, naj pošljejo svoje, gospodarstvu namenjene sinove v to šolo, ter naj bodo zagotovljeni, da se tega koraka ne bodo nikoli pokesali.

(Proti dr. Sernecu in dr. Dečku) pričelo je baje celjsko okrožno sodišče zaradi znanih izgrediv preiskavo, in sicer radi javne nasilnosti. Nemški časniki so to novico s posebnim veseljem pograbil in naša „Kärntner Zeitung“ je svojem poročilu še dostavila besedi: „Recht so!“ Prav

tako — to tudi mi pravimo, ker smo prepričani, da mora v tem slučaju priti resnica na dan. Vidi se pa, da gospodje okoli „Kärntner Zeitunge“ še danes niso na čistem, na kateri strani da je iskati prave pouzročitelje celjskih izgrediv, in najbrže pripisujejo še vedno vso krivdo samo Slovencem, če tudi so se morali slednji le braniti proti nasilnostim, ki so prihajale od nemške strani. — Sploh pa moramo odkrito izjaviti, da nas žali to vedno naskakanje in dreganje od strani tega glasila, katerega, to se mora pribiti, tudi Slovenci podpirajo, in prosimo isto lepo, da nas in naše slovenske brate po sosednih nam kronovinah pusti že enkrat v miru. Ker naših teženj itak nikdar ne zagovarja in nas vedno prezira, naj nas še v takih slučajih pri miru pusti.

(„Zaveza kmetijskih in gospodarskih združenj za Spodnje-Štajersko“) ima jutri dne 21. t. m. osnovno in ob enem I. občno zborovanje v gostilni g. Fr. Robleka v Žalecu.

(Društvo „Südmark“) zborovalo je dne 8. t. m. v Celju. Mesto je bilo zavito v velikomnemške zastave, zborovanje samo vršilo se je pa bolj jalovo, ker tudi udeležba ni bila taka, kakor so si jo nemški celjski mestni gospodarji želeli. Iz Koroškega se je udeležil drž. poslanec Dobernik, ki je nekaj govoril v bojnem pobratimstvu štajerskih in koroških rogoviležev. Druge nesreče menda ni bilo. Slovenci so se vsem demonstracijam izognili, kar Nemcem nič kaj po volji ni bilo. Po celem mestu okoli so slednji iskali prilike, da bi pouzročili kake škandale, a Slovenci jim niso šli v past. Prepevali so, kakor po navadi, po ulicah svojo prusko pesem „Die Wacht am Rhein“ ter klicali „Heil Bismark“, „Heil Aldeutschlant“ itd. Ali ni tako početje izdajsko in protiaustrijsko? Merodajni krogi so pa popolnoma slepi in nič ne vidijo, kaj se godi in kaj se pripravlja za rešitev „zatiranih“ nemških bratov. Le tako naprej!

(Drobne novice.) Občinske volitve v Vipavi na Notranjskem so bile letos prav burne. V boju stale ste si nasproti katoliško-narodna in liberalno-napredna stranka. Obe stranki imate približno jednako število starešin. Z izidom pa ni nobena stranka zadovoljna in se zaradi tega obeta ugovor proti volitvi od obeh strank. — V Ljubljani bodo ustanovili delniško družbo z imenom „Kreditna banka“. Prošnjo na ministerstvo za podelitev koncesije so podpisali najveljavnejši možje, med njimi nekaj prvih naših slovenskih bogatašev. — Blagoslovljenje zastave pevskega društva „Zarija“ v Rojanu pri Trstu se je vršilo dne 17. t. m. prav slovesno. — XI. skupščina „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ se je vršila dne 10. in 11. t. m. v Gorici. — Na Triglavu je bilo letos že 200 obiskovalcev. — Poročil se je v Ptuj gosp. Andrej Gabršček, lastnik „Goriške Tiskarne“ in „Soče“ z gospd. Ivanko Jarnikovo iz Ptuja. — V Ljubljani se snuje pedagoško društvo z imenom „Šolska Matica“. — Narodna čitalnica v St. Vidu pri Ljubljani priredila je dne 17. t. m. v spomin stoletnega rojstnega dne Blaža Potočnika, župnika in ustanovitelja čitalnice v St. Vidu, pesnika in pisatelja slovenskega, lepo narodno slavnost, ki je pri mnogobrojni udeležbi hvaležnega ljudstva sijajno vspela. — Toča je pobila 3. t. m. v Babinem polju pri Starem trgu na Kranjskem. V komaj četrte ure je povzročila nad 1000 gld. škode. — Gasilnemu društvu v Kranju je finančno ministerstvo dovolilo prirediti tekom letošnjega leta efektno tombolo v društveno korist. — Petindvajsetletnico svojega obstanka je nedavno obhajalo podporno in bolniško društvo v Trzinu.

Križem sveta.

(Črnogorski knez Nikola) se je mudil začetkom tega meseca kot gost turškega cesarja sultana v Carigradu. Temu knezovemu obisku se pripisuje velika politična važnost. Zatrjuje se celo, da hoče sultan Črnigori odstopiti tisti košček turškega ozemlja, ki deli Črnogoro od Srbije, tako, da bi ti dve državi bili odslej sosed, kar bi znatno uplivalo na črnogorskega kneza hrepenenje na srbski prestol. Ako bi se to zgodilo, bi bil potem tudi Avstriji odrezan pot na jug proti morju.

(Jovan Ristić) največji srbski državnik sedanje dobe, umrl je dne 4. sept. v Belemgradu ter bil ondi pokopan z največjim, uprav kraljevskim sijajem.

(Menotti Garibaldi.) Sin pokojnega ustvaritelja Italije, laški general Menotti Garibaldi, je prišel začetkom tega meseca v Trst na obisk, kjer so ga neodrešeni naši laški iredentisti sijajno vsprejeli in ga povsod častili ter pozdravljali, kakor kakega kralja. Spremljevali so ga po vseh potih mestni svetovalci in tržaški župan sam vsprejel je Garibaldija v občinski dvorani ter ga pozdravil v imenu mesta. Vozil se je tudi po okolici. Tržaški mestni očetje bili so z Garibaldijem večkrat v takem položaju, da so se kar objemali in poljubovali. Povsod je bilo čuti klice: „Viva Garibaldi“, in ta laški general se je celo tako daleč spozabil, da je iz neke hiše, kamor je bil povabljen na večerjo,

govoril pri oknu doli zbranim na ulici. Kaj jim je govoril, tega nam tu ni treba navajati. Gotovo jim je med besedami dal umeti, da je prišel pomagat rešiti Trst ter ga privedi pod laško krono. — Ako to nastopanje laškega generala natančneje preiščujemo, moramo se res čuditi, da se pri nas v Avstriji taka rogoviljenja trpijo. Na severni strani naše države strašijo ministri iz Nemčije, na južni strani rogovilijo proti Avstriji generali iz Italije, v ostalih delih taiste pa pluskajo valovi nemškega nacionalizma ter se pripravljajo punit. Nikogar pa ni, ki bi se upal to zabraniti. Vse se trpi in mirno gleda. Kedar kak ruski general v Avstrijo zaide, je vse časopisje in vsa policija po koncu; nemški Prusi in Lahi se pa pri nas prav dobro počutijo. Drugod takih ogleduhov ne trpijo ter jih hitro spravijo, če že ne pod ključ, pa vsaj čez mejo. — Poroča se tudi, da je potovalo nedavno po južnih krajih avstrijskega ozemlja sedem častnikov laškega glavnega štaba, ki so baje čisto brezskrbno risali in delali načrte za povečanje svoje države. Na laških zemljevidih imajo označeno našo reko Savo kot mejo Italije in vse ozemlje do tje kot svojo last. — Zdi se nam, da je Lahe začela zopet koža srbeti. Jim bode menda treba kmalu zopet njihovo prevročo kri malo ohladiti.

V a b i l o.

Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem

napravi

v nedeljo dne 24. septembra 1899, ob 3. uri popoldne

s h o d

pri Kleperniku v Lipi pri Rudi

s sledečim vspeedom:

1. Pozdrav. — 2. O združnem skladišču v Sinčivasi. Poroča Val. Podgorc. — 3. Kaj nas uče zadnji dogodki v Celovcu in Celju? — 4. Razni govori in nasveti.

Slovenci, pridite v prav obilnem številu na važni shod!

Odbor.

V a b i l o.

Posojilnica v St. Jakobu v Rožni dolini bode imela svoj 27. letni občni zbor dne 24. septembra z naslednjim vspeedom: 1. Poročilo tajnika in blagajnika. 2. Volitev odbornikov. 3. Slučajni nasveti. K obilni udeležbi vabi

odbor.

N a z n a n i l a.

Nove litanije

presv. Srca Jezusovega

s posvetilno molitvijo in prošnjo k najsvetejšemu Srcu se dobivajo v tiskarni družbe sv. Mohorja v Celovcu. 25 komadov stane 45 kr. (poština 5 kr.); 50 komadov 80 kr. (poština 10 kr.); 100 komadov 1 gld 40 kr. (pošt. 15 kr.).

Učenec

se sprejme v trgovini za tržaško (špecerijsko) blago
D. Pichler
v Celovcu, šolske ulice.

Vzgojišče za deklice

(Internat)

čč. šolskih sester v „Narodni šoli“

družbe sv. Cirila in Metoda

v Velikovecu

se priporoča p. n. slovenskim starišem.

V hiši je trirazredna ljudska šola; poseben ozir se jemlje na pouk v ženskih ročnih delih.

Šolsko leto se začne dne 16. oktobra t. l. Plačila 8 gld. mesečno.

Oglasila naj se blagovolijo poslati čč. šolskim sestram v Velikovecu na Koroškem.

Koroška deželna zavarovalnica zoper požare

v Celovcu (deželna hiša)

je začela poslovati

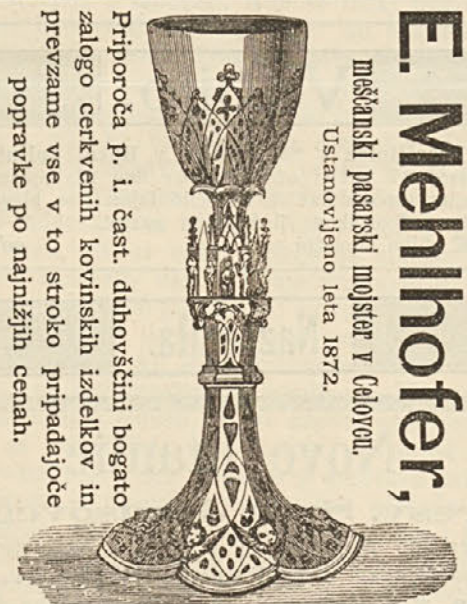
dné 10. septembra 1899. l.

Zavarovalnica zavaruje zoper vsako škodo, ki nastane na nepremičninah in premičninah po ognju, blisku, ako se vname svetilni plin, ako se izložijo električni prevodi, in tudi če poči kak parni kotel, če se je to prej izrecno dogovorilo.

Poslovanje zavarovalnice se bo razglasilo po občinskih predstojnikih.

Za mestno občino Celovec sprejema zavarovalne ponudbe zavarovalnica sama.

E. Meinhofner,
mešanski pasarski mojster v Celovcu.
Ustanovljeno leta 1872.

Priloga p. i. čast. duhovščini bogato zalogo cerkvenih kovinskih izdelkov in prevzame vse v to stroko pripadajoče popravke po najnižjih cenah.

Umetniški zavod
za
slikarije na steklo.

B. Škarda
v Brnu.

Odlikovan osemkrat
s prvimi darili.

Poseben zavod
za slikana
cerkvena okna v
vsakem slogu in
vsaki izpeljavi.

Ceniki, proračuni, načrti in osnutki, kakor vsi strokovnjaški nasveti zastoj.

Današnja številka obsega šest strani.

Kava družbe sv. Cirila in Metoda!

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikorijskih, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi, ki Vam bode gotovo ugajal, to je iz čiste cikorijske in sladove tvarine napravljena domača „Kava“ in „Sladna kava družbe sv. Cirila in Metoda“.

Dobiva se povsod!

Glavna zaloga pri: **Iv. Jebačinu** v Ljubljani.

Sladna kava družbe sv. Cirila in Metoda!

Za porabo sadja. Za pridelovanje vina.

Stiskalnice za sadni mošt za grozdno vino

s stalno delujočim dvojnimi tiskalom in uravnajo stiskanja „Herkules“. Jamčimo za najvišjo zmogljivost, do 20 odstotkov višjo, kakor pri vseh drugih stiskalnicah.

Sadni in grozdni mlinci. Stroji za obiranje sadja.

Popolne naprave za pridelovanje mošta, stalne in za prevažanje. Stiskalnice in mlinci za pridelovanje sadnih sokov. Sušilnice za sadje in zelenjad, lupilce in rezalnice, najnovejša samodejna patent-brizgalnice za grozdje in rastline „Syphonia“, izdelujejo in prodajajo z garancijo kot posebnost v najnovejši, najbolj izvrstni in priznani najboljši sestavi

PH. MAYFARTH & Comp.

c. kr. izključlj. privilegirana

tovarna poljedelskih strojev, livarna in plavž na par.

Dunaj, II. Taborstrasse št. 71.

Obdarovani z nad 390 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami.

Obširni ceniki in mnoga priznana pisma se delijo zastoj. — Zastopniki in prekupci strojev se iščejo.

Jakob Petschounig,

usnjarski trgovec

v Celovcu, na novem trgu št. 4.,
med gostilno „pri Kleeblatt-u“ in Kopper-jevo
prodajalnico.

Kdor hoče dobro, trdno in zoper mokroto stanovitno usnje, naj se obrne k meni, kjer mu bodem povsem s svojo veliko zalogo vsakovrstnega najboljšega usnja, kakor tudi pravo rusko irhovino po najnižji ceni postregel. — Prodajam tudi vsakovrstno čevljarsko orodje. — Izdelujem in prodajam najizvrstnejšo mast za čevlje. — Kupujem vsakovrstne živinske kože za stroj po najvišji ceni.

Slavno občinstvo uljudno vabim na vsakojaki poskus, da se prepriča o kakovosti robe.

V najem se dá gostilnica in kramarija

v **Št. Jakobu v Rožu**. Hiša stoji sred farne vasi Podgrada v najboljšem stanju, ima krito kegljišče in dobro ledenico ali shrambo za led. V prvem nadstropju je nekaj izb za prenočevanje. Domačini imajo prednost. Več se izve pri načelnikstvu posojilnice v Št. Jakobu v Rožu.

Malo posestvo,

ki obsega okrog 6 oralov njiv, 1023 □ sežnjev travnika, 180 □ sežnjev sadnega vrta, okoli 6 oralov gozda, se prodá. Hiša je v dobrem stanu in stoji poleg glavne ceste. Več pove Janez Ramuš (Šuster) v Št. Štefanu pri Pliberku.